

Nr 400.

Av herr **Skantze m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 48, angående stöd åt fiskerinäringen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 48 till årets riksdag angående stöd åt fiskerinäringen m. m. föreslås enligt 2 § att fiskare, för vilka fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, eller sammanslutning av sådana fiskare ensamma eller tillsammans med personer eller företag, vilka idka handel med fisk, under vissa villkor må kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att såsom auktoriserad producentförening från fiskarena för försäljning mottaga fisk, som ilandföres inom området. I propositionen framläggas för övrigt en del förslag av olika art om stöd åt fiskerinäringen. Särskilt förslaget om bibehållandet av prisregleringarna i fråga om saltvattensfisk synes ha väckt tillfredsställelse såväl bland fiskarena som inom handeln. Man har inom olika läger funnit att prisregleringarna utgöra en utmärkt form för självhjälp inom fiskerinäringen. Utan dessa regleringar skulle förhållandena ha nödvändiggjort betydande statliga ekonomiska bidrag till näringen. Till detta och även åtskilliga andra förslag i propositionen, vilka vi anse ägnade att främja landets fiskerinäring, ställa vi oss helt positiva. Däremot resa vi starka betänkligheter mot ovannämnda under § 2 sammanfattade förslag om utvidgad auktorisation av förstahandsförsäljningen av fisk.

Både 1945 års fiskerikutredning och 1940 års fiskerikommitté innehöllo liknande förslag rörande förstahandsförsäljningen. Ingetdera av dessa förslag ledde till resultat, enär man ansåg förslagen icke äga tillräcklig motivering. 1945 års utredning anför beträffande sitt förslag att »betänkligheter kunna resas ur allmänt samhällliga synpunkter mot en dylik ensamrätt», vilken utredningen karakteriserade som monopol. Samma utredning framhöll vidare att »fiskarens ekonomiska organisationer numera ha erhållit betydligt större anslutning och stadga än tidigare, så att de nu ha större möjlighet än tidigare att utan en dylik stödåtgärd från det allmännas sida inverka på tillförsel och avsättning.» Av citatet framgår att utredningen själv har varit av den uppfattningen att motiven för ifrågavarande ensamrätt numera äro svagare än tidigare.

Utredningen har motiverat sitt monopolförslag med rättvisesynpunkter. Den har nämligen hänvisat till förefintligheten av det s. k. strömmingsmonopolet. Visserligen har inom utredningen »ingående dryftats frågan huruvida auktorisationen på östersjökusten bör bibehållas eller om den som obehövlig

bör indragas.» Trots denna stora tveksamhet synes utredningen ha ansett att blotta existensen av strömmingsmonopolet skulle utgöra ett motiv ur rättvisesynpunkter för införandet av ett liknande monopol på västkusten. I sitt yttrande över utredningen har statens livsmedelskommission anført att producentföreningarna i allmänhet »även utan ett av staten skyddat monopol kunna fullfölja sina för fiskarena betydelsefulla uppgifter», samt att det bör »principiellt övervägas huruvida icke det nuvarande systemet för reglering av strömmingshandeln utan förfång för fiskarens berättigade intressen skulle kunna avvecklas».

Utöver rättvisesynpunkterna synes utredningen möjligen ha sett ett motiv för monopolet däri, att den privata handeln skulle under vissa förhållanden ha högre omkostnader. I yttranden över betänkandet ha emellertid förklaringar lämnats av innebörden av uttrycket »under vissa förhållanden». Utredningens slutsatser härvidlag äro helt värdelösa. För övrigt är det obegripligt hur införandet av ett monopol skulle kunna verka förbilligande av tekniska distributionskostnader såsom lådor, lock, is och telefon m. m.

Utöver utredningens rättvisesynpunkter har departementschefen anført ytterligare några skäl för propositionens monopolförslag. Departementschefen skriver nämligen beträffande fiskhandeln att »marginalen ofta varit större än vad som framstått som skäligt även med hänsyn till de förhållanden under vilka denna bransch har att arbeta». Departementschefen synes alltså vara av den uppfattningen att en sanering av fiskmarknaden skulle kunna åstadkommas därigenom att handels marginaler nedskuros för att dels konsumenterna skulle erhålla lägre pris och dels fiskarena högre ersättning. Departementschefen torde härvidlag ha förbisett de resultat utredningen kommit till beträffande fiskhandelns lönsamhet. Enligt utredningen utgjorde nämligen för år 1944 den genomsnittliga nettovinsten för den mindre detaljhandeln 2 344 kronor, för den större detaljhandeln 5 311 kronor samt för partihandeln 7 038 kronor. Det förefaller otroligt att så blygsamma nettovinsterna skulle uppkomma på grundvalen av oskäligen handelsmarginaler. Det förefaller vidare omöjligt att man genom att beskära dessa marginaler skulle kunna lämna konsumenterna någon märkbar förbättring. Skulle så ske torde det bli helt omöjligt att bedriva fiskhandel för egen försörjnings skull. Kungl. Maj:t talar dessutom om spekulationsvinster och anför dylika som ett motiv för monopolförslaget. Det får emellertid erinras om att 1945 års fiskeriutredning icke behandlar de s. k. spekulationsvinsterna. Detta kan icke bero på något förbiseende utan sammanhänger säkerligen med att utredningen icke tillmätt ifrågavarande företeelse någon betydelse.

Beträffande propositionen kan dessutom framhållas att den synes förut-sätta en tvångsanslutning för fiskare till ifrågavarande producentföreningar. Under alla omständigheter bör fiskares anslutning till sådana föreningar, om dessa skulle komma till stånd, vara frivillig.

Med stöd av vad ovan framhållits hemställas,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 48 i vad den avser en utvidgning av auktorisationsförfarandet jämlikt § 2 i propositionen samt

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära omprövning om bibehållandet av producentföreningarnas auktorisation av strömmingshandeln.

Stockholm den 18 februari 1948.

L. O. Skantze.

Greta Möller.

Torsten Henriksson.

Gust. Nilsson
i Göingegården.

T. G. v. Seth.

Andr. Andersson,
Gisselås.

Albert Larsson.